

**ОТГОВОРИ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ ПО СПЕЦИАЛНИЯ ДОКЛАД
НА ЕВРОПЕЙСКАТА СМЕТНА ПАЛАТА:**

**„БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ В ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ —
ПРИНОСЪТ НА ОСП НЕ Е СПРЯЛ НАМАЛЯВАНЕТО МУ“**

КРАТКО ИЗЛОЖЕНИЕ

Общ отговор на Комисията по точки I—VII

Стратегията за биологично разнообразие, приета от Комисията през 2011 г., включва шест цели, включително цел 3 относно приноса на селското и горското стопанство. Докато целта за селското стопанство е обща, свързаните с нея действия са по-конкретни.

По отношение на целта за селското стопанство подобряването на биологичното разнообразие се измерва спрямо количествените цели за подобряване на природозащитния статус на видовете и местообитанията от интерес за ЕС по цел 1 и възстановяване на 15 % от нарушените екосистеми по цел 2.

Комисията счита, че координацията между политиките на ЕС е подходяща, и подчертава, че измерването на генетичното разнообразие е в рамките на отговорност на държавите членки. В средносрочната оценка на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие беше заключено, че структурата на общата селскостопанска политика (ОСП) е подходяща за нейните цели: реформата на ОСП за периода 2014—2020 г. предоставя набор от инструменти, които могат да допринесат за подпомагането на биологичното разнообразие. За да бъде постигната целта, сега е необходимо тези възможности да бъдат усвоени в достатъчен мащаб от държавите членки. Местните примери са доказателство за успешни устойчиви селскостопански практики. Ако бъдат приложени в по-широк мащаб, те могат да върнат ЕС в правилната посока към постигане на целта до 2020 г.

Методологията на Комисията за проследяване на бюджета на ОСП за биологичното разнообразие надгражда международно договорената методология, основана на „маркерите от Рио“, на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР). Поради това Комисията не счита, че нейната методология не е надеждна, дори ако се обсъжда използването на маркерите от Рио.

Що се отнася до инструментите на ОСП, Комисията счита, че кръстосаното спазване допринася за постигането на амбициозни цели за биологично разнообразие, като свързва някои плащания по ОСП с набор от основни законодателни правила, служещи като основа за стимулиращи мерки, подкрепяни със средства по ОСП.

Съветите в рамките на Системата за съвети в областта на селското стопанство е друг важен елемент за подпомагане на земеделските производители, прилагачи практики, полезни за биологичното разнообразие. В рамките на директните плащания екологизирането има значителен потенциал за подобряване на ситуацията с биологичното разнообразие.

Големият обхват и задължителният характер на кръстосаното спазване и екологизирането действително дават възможност за еднакви условия на конкуренция между земеделските стопани. Във връзка с това Комисията отдаде приоритет на вариантите с благоприятно въздействие за биологичното разнообразие в текущата ОСП и в още по-голяма степен в предложението за бъдеща ОСП.

Комисията не категоризира различните агроекологични ангажименти, изпълнявани в Съюза, на „светлозелени“ и „тъмнозелени“, което е опростен начин за описване на много големия брой

практики, подпомагани в Съюза. Въпреки че е вярно, че по-строгите мерки за агроекология и климат имат по-нисък процент на участие, Комисията счита, че съвместното съществуване на различни видове такива мерки, както и ангажиментите, основани на действията, и тези, основани на резултатите, осигуряват допълнителни обществени блага и допринасят за постигането на целите в областта на биологичното разнообразие.

В предложението на Комисията за бъдещата ОСП се прави преглед на силните и слабите страни на инструментите на ОСП и се съдържа последователна и засилена рамка, включително подобрени предварителни условия, консултантски услуги и екосхеми в рамките на мерките по стълб I и стълб II. Държавите членки ще имат голяма гъвкавост да мобилизират тези инструменти по последователен начин с цел по-голяма амбиция по отношение на биологичното разнообразие и да ги посочат в стратегическите планове по ОСП, които ще бъдат одобрени от Комисията. Резултатите ще се измерват чрез специални общи показатели за резултатите на годишна основа, някои от които ще бъдат свързани с биологичното разнообразие, както и чрез показатели и оценки на въздействието.

VIII. Комисията приема всички препоръки. Вж. подробни отговори на Комисията в раздела „Заклучения и препоръки“.

ВЪВЕДЕНИЕ

02. Интензификацията на селското стопанство не е единствената причина за загубата на биологично разнообразие в Европа. В доклада на Европейската агенция за околна среда за състоянието на околната среда (по-нататък „докладът на ЕАОС“) се посочва, че *„биологичното разнообразие и екосистемите в Европа са изправени пред кумулативен натиск от промените в земеползването, изменението на климата, извличането на природни ресурси и инвазивните чужди видове“*. Освен това в доклада изоставянето на земи и стихийната урбанизация изрично се посочват като една от основните причини за намаляването на биологичното разнообразие.

В доклада на ЕАОС се твърди също, че *„дългосрочните тенденции в популациите на птици, живеещи върху земеделски земи, горски птици и всички обикновени видове птици и полски пеперуди показват, че в Европа има значително намаляване на биологичното разнообразие“*¹.

Освен това в доклада на Комисията относно средносрочната оценка на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г. се посочва, че *„[м]акар че общите тенденции продължават да са причина за сериозно безпокойство, има много местни подобрения като пряк резултат от добрите селскостопански практики и мерките в областта на биологичното разнообразие в рамките на ОСП, по-специално при мерките за агроекология и в защитените зони по Натура 2000. Тези успехи са ясен сигнал за постижимостта на целта за биологично разнообразие до 2020 г., но мащабът им ще трябва да бъде увеличен, за да се постигнат измерими резултати на равнище ЕС“*.

Комисията счита, че в германското проучване не е анализирано богатото разнообразие от видове насекоми. Освен това статията не следва хипотезата за селското стопанство като определящ фактор за загубата на биомаса, а разглежда други определящи фактори, като не открива ясни причинно-следствени връзки. И накрая, резултатите от проучването не отразяват непременно ситуацията на равнището на ЕС.

---

¹ „Това се дължи главно на загубата, фрагментацията и влошаването на естествените и полуестествените екосистеми, причинени основно от интензификацията на селското стопанство (Donald et al., 2001 г.; Van Dyck et al., 2009 г.; eliazkov et al., 2016 г.), интензивното управление на горите (Virkkala, 2016 г.; Fraixedas et al., 2015 г.), изоставянето на земи и стихийната урбанизация (глави 5 и 13). Например, чрез опростяването на местообитанията (напр. премахване на живи плетове и горски пояси с цел разширяване на полетата), загубата и фрагментацията им, птиците губят местата си за гнездене и хранителни източници, което допринася за намаляване на популацията им (Guerrero et al., 2012 г.). Стихийната урбанизация увеличава нивата на антропогенна светлина, както и нивата на шума, което влияе върху поведението на пойните птици и влошава звуковата комуникация при птиците (глава 11).

03. Общият показател за птиците, живеещи върху земеделски земи, намалява статистически значимо на равнището на ЕС от 1990 г. до 2017 г. с темп от 1,47 % годишно. Намаляващата тенденция показва изравняване на спада в периода 2009—2017 г.

Натискът върху популациите от птици, живеещи върху земеделски земи, е в резултат на съчетание от фактори, включително преобразуването на земната покривка (напр. урбанизацията), изоставянето на земи, изменението на климата, инвазивните чужди видове и селското стопанство.

04. Европейският индекс на полските пеперуди не е изцяло представителен. Понастоящем той се изготвя въз основа на наблюдение в 14 държави, като 75 % от местата за наблюдение са само в три държави, включващи Обединеното кралство, Нидерландия и Германия. Дори ако се изключи Обединеното кралство, 74 % от трансектите са в западните държави от ЕС. Северна (14 %), Южна (11 %) и Източна Европа (1 %) са недостатъчно представени².

Комисията стартира пилотен проект (Assessing Butter Flies in Europe – ABLE („Оценка на пеперудите в Европа“), <https://butterfly-monitoring.net/able>), за да се увеличи броят на наблюдаваните държави.

05. „Натура 2000“ е съгласувана европейска екологична мрежа от обекти, в които са разположени защитени природни местообитания и местообитания на видове от значение за ЕС. Най-новите национални доклади в рамките на шестгодишния цикъл на докладване за периода 2013—2018 г. съгласно Директивата за местообитанията и птиците относно състоянието и тенденциите на видовете и местообитанията не са финализирани и понастоящем са в процес на оценка. Представените от Палатата цифри показват сумата от съответните национални данни, докато за ЕС трябва да се направи по-сложно изчисление. Националните данни обаче вече показват, че положението на тревните местообитания не се подобрява от последния цикъл на докладване насам и до голяма степен преобладават отрицателните тенденции. Европейската агенция за околна среда (ЕАОС) посочи, че натискът и заплахите за всички сухоземни видове, местообитания и екосистеми, за които държавите членки най-често съобщават, са свързани със селското стопанство.

06. Комисията признава опасенията, породени от тенденциите за намаляване на биологичното разнообразие, свързано със селското стопанство, и посочени от ЕСП в проучванията (слаби и интензивни земеделски практики). Следва да се отбележи, че тези проучвания не отразяват цялото разнообразие на системите за земеделие в ЕС.

Освен това едно от проучванията (Sutcliffe et al) е донякъде ограничено по отношение на недостатъците на ОСП поради липсата на доказателства.

07. Цялостната оценка на Комисията ще включва и обществени консултации онлайн, резултатите от които следва да излязат по-късно през 2020 г. През първото тримесечие на 2021 г. е планирано да бъде публикуван по-широкообхватен работен документ на службите на Комисията за оценка относно природните ресурси.

Във външното проучване за оценка се заключава, че поради липса на данни не е възможно да се оцени нетното комбинирано въздействие на инструментите и мерките на ОСП върху биологичното разнообразие, дори и в полуколичествено изражение.

Освен това в проучването беше стигнато до заключението, че докладването на държавите членки относно устойчивото управление на природните ресурси и опазването на биологичното

---

² От южните държави само Испания е частично представена, докато Португалия, Италия, Гърция, Малта и Кипър не са. В източните държави представителността е изключително ниска, с 12 и 8 трансекта съответно в Румъния и Словения; нито една друга държава от Източна Европа не е включена в извадката. От северните държави Дания и Естония не са представени, а повечето трансекти са в Швеция. (Вж. van Sway et al, 2017 г.).

разнообразие е групирано в рамките на приоритет 4. Поради това за бъдещата ОСП се предлага това докладване да бъде по-ясно разграничено.

08. Комисията счита, че първото проучване на положението в Чешката република представя резултати, свързани с интензификацията на селското стопанство и изобилието от птици, живеещи върху земеделски земи, но всъщност не предоставя никакви доказателства за влиянието на ОСП върху биологичното разнообразие в земеделските земи.

Освен това по отношение на германското проучване (Seibold et al.) авторите посочиха, че *„остава неясно кои видове земеползване и групи членестоноги са засегнати и дали наблюдаваните спадове на биомасата и на разнообразието са свързани помежду си“*.

12. Конференцията на страните по Конвенцията за биологичното разнообразие (СОР 15) ще бъде отложена за началото на 2021 г. Конкретната форма на последващите действия през 2021 г. все още не е определена.

КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ

19. Приносът на директивите за природата за защитените местообитания и видове, свързани със селското стопанство, който предвижда ключови действия за справяне със загубата на биологично разнообразие в земеделските земи, също се взема предвид: Планът за действие за природата, хората и икономиката съдържа няколко инициативи и паралелно Комисията започна производства за установяване на нарушение, насочени пряко към местообитанията и видовете, разположени на земеделски земи.

20. Политиките и стратегиите на ЕС нямат една и съща продължителност.

Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г. беше приета през май 2011 г. с цел спиране на загубата на биологично разнообразие до 2020 г., което означава, че е за деветгодишен период.

Реформата на ОСП за периода 2014—2020 г. предоставя набор от инструменти, които могат да допринесат за подпомагането на биологичното разнообразие. Сега е необходимо тези възможности да бъдат усвоени в достатъчен мащаб от държавите членки. Местните примери са доказателство за успешни устойчиви селскостопански практики. Ако бъдат приложени в по-широк мащаб, те могат да върнат ЕС в правилната посока към постигане на целта до 2020 г. (вж. средносрочната оценка на стратегията за биологичното разнообразие, параграф 2).

Бъдещата ОСП за периода след 2020 г. ще постави допълнителен акцент върху резултатите, като няколко показателя за резултатите, свързани с биологичното разнообразие, ще се наблюдават ежегодно спрямо годишните етапни цели, определени в стратегическите планове по ОСП. Те ще бъдат допълнени от показатели и оценки на въздействието.

21. В средносрочната оценка от 2015 г. на стратегията за биологичното разнообразие до 2020 г., въпреки че се признава загубата на биологично разнообразие като цяло, също така се посочват много признати местни подобрения, осъществени с мерки в областта на биологичното разнообразие в рамките на ОСП. Важното послание относно постижимостта на целта за биологично разнообразие до 2020 г. във връзка със селското стопанство беше, че успехите и възможностите трябва да бъдат усвоени в достатъчен мащаб от държавите членки.

По-нови данни са предоставени в помощното проучване относно оценката на въздействието на ОСП върху биологичното разнообразие, както и в предварителното докладване от страна на държавите членки съгласно директивите за опазване на природата (Състояние на природата — 2020 г., ЕАОС). Оценката на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие все още се извършва и предварителните констатации от помощното проучване следва да бъдат налице

през май — за цел 3а) обаче те също така ще се основават на доклада от 2020 г. относно „Състоянието на природата“ и оценката на ОСП относно биологичното разнообразие.

22. В новата стратегия за биологичното разнообразие до 2030 г.³ (в съчетание със стратегията „От фермата до трапезата“⁴), която Комисията прие през май 2020 г., ще бъдат определени свързани със селското стопанство цели. В предложението на Комисията за ОСП за периода след 2020 г. изрично се изисква от държавите членки да вземат предвид националните планове в областта на околната среда и техните цели, произтичащи от законодателството на Съюза, които включват Директивата за птиците и Директивата за местообитанията.

23. Цел 3 е хоризонтална цел, разделена в две подцели — 3а) за селското стопанство и 3б) за горите. Комисията счита, че само цел 3а) се отнася до биологичното разнообразие в земеделските земи. Сама по себе си тя не е количествено определена. В стратегията се посочва, че с цел 3а) се цели „в сравнение с базовия сценарий на ЕС за 2010 г. [...] да се доведе до измеримо подобрене в природозащитния статус на видове и местообитания, които зависят или са засегнати от селскостопанската дейност, и в предоставянето на екосистемни услуги“.

Освен това, целта има количествено измерим компонент в това, че се отнася до измеримото подобрене за природозащитния статус на видове и местообитания във връзка с цел 1 и възстановяване на 15 % — цел 2. Тълкуването и измерването на цел 2 действително се оказаха предизвикателство.

24. Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г. не се отнася до „рационализираните европейски показатели за биологично разнообразие“ (SEBI) или която и да било друга система за мониторинг.

След създаването му през 2005 г., наборът от показатели SEBI беше преразгледан и коригиран, за да отразява наличността, както и пропуските в информацията, имаща отношение към биологичното разнообразие. Много показатели бяха засилени методологично, за да се предоставят по-стабилни оценки на биологичното разнообразие. В резултат на това настоящият набор от показатели SEBI продължава да предлага широка база от данни, с която се проследяват статусът и тенденциите на биологичното разнообразие в Европа, включително агроекологичните системи.

Използването на някои показатели от първоначалния набор трябваше да бъде прекратено поради липсата на установени системи за мониторинг, които биха могли да предоставят нови данни и информация, а именно относно генетичното разнообразие или площите с висока природна стойност. Освен това, за да се избегне дублирането на усилията, с набора се целеше да се вземат предвид развитията и измененията на други съответни инициативи, отнасящи се до показатели, като агроекологичните показатели или показателите на ОСП, както и новите процеси, като картографиране и оценка на екосистемите и техните услуги (MAES) или целите за устойчиво развитие (ЦУР).

Прекратяването на използването на някои показатели не означава, че останалите показатели SEBI не могат да се използват за проследяване на напредъка в областта на биологичното разнообразие.

25. Основните показатели за мониторинг на ОСП са тези в общата рамка за мониторинг и оценка (ОРМО). Агроекологичните показатели са предназначени за проследяване на

³ Съобщение на Комисията: „Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. Да осигурим полагащото се място на природата в нашия живот“, COM(2020) 380 final

⁴ Съобщение на Комисията: „Стратегия „От фермата до трапезата“ за справедлива, здравословна и екологосъобразна продоволствена система“, COM(2020) 381 final

интегрирането на екологичните въпроси в ОСП. Те не са основните показатели за мониторинг на ОСП като цяло.

По отношение на понятието „висока природна стойност“ Комисията прави разграничение между:

а) земеделие с висока природна стойност и б) земеделски земи с висока природна стойност.

Понятието „земеделие с висока природна стойност“ се отнася до причинно-следствената връзка между някои видове земеделска дейност и съответните резултати в областта на околната среда, включително високи равнища на биологично разнообразие и наличието на ценни от екологична гледна точка местообитания и видове.

Показателят за земеделските земи с висока природна стойност е определен като процентът от използвани земеделски площи в рамките на площите с висока природна стойност.

26. В ЕС понастоящем се използват много разнообразни подходи и съчетания от методи, за да се оцени площта на земеделските земи с висока природна стойност. Въпреки че е постигнат добър напредък при оценката на площта на земеделските земи с висока природна стойност, оценката на тяхното състояние или качество все още представлява значително предизвикателство. Поради различията в наличността на данни в държавите членки и регионите на ЕС, както и по отношение на физическите ситуации (размер на територията, структура и системи на стопанството, преобладаваща земя и типове местообитания), не е подходящо да се налага обща методика за оценката на земеделските земи с висока природна стойност. Използването на един-единствен метод би ограничило анализа на данните, налични в ЕС, което би изключило най-богатите и най-уместните източници на данни, и би възпрепятствало тези държави членки, които са разработили по-усъвършенствани методи, да ги използват, с последващо намаляване на качеството и точността на оценката.

ЕАОС и Комисията, които изчислиха, че земеделските земи с висока природна стойност заемат 33,5 % от земеделските земи по програма „Корине земно покритие“ (КЗП) в ЕС-28 въз основа на набори от данни на равнището на ЕС през 2012 г., могат да предоставят прогнозна оценка на дела на земеделските земи с висока природна стойност на национално равнище. Те също така признават обаче трудностите и ограниченията във връзка с установяването на обща методика, ако следва да се разчита на наборите от национални данни. След като бъдат налични обща възпроизводимата методика и устойчиви набори от данни, показателите на равнището на ЕС относно земеделието с висока природна стойност биха могли да се преразгледат, за да се допълни съществуващата работа на равнището на ЕС относно земеделските земи с висока природна стойност.

29. Комисията признава опасенията, посочени от ЕСП, но счита, че системите за производство на храни са разнообразни.

30. Както ОСП за периода 2014—2020 г., така и ОСП за периода след 2020 г. включват опазването, устойчивото използване и развитието на генетичните ресурси в селското стопанство като едно от допустимите действия. Информация по мерки за агроекология и климат, насочени към местните породи, може да бъде намерена в програмите за развитие на селските райони. Освен това опазването на генетичните ресурси също се подкрепя по подмярка 10.2, за която има данни на това ниво на подмерки. В допълнение в рамките на „Хоризонт 2020“ Комисията понастоящем подкрепя проекта GenResBridge, който има за цел разработването на по-широкообхватни генетични ресурси и стратегия за агробиологично разнообразие.

Комисията никога не е получавала искане от държавите членки за създаване на нова европейска стратегия.

31. Комисията предоставя приблизителна оценка за това колко средства изразходва за биологично разнообразие и счита, че завишените прогнози не са ясно доказани поради посочените по-долу причини.

Методиката на Комисията за проследяване на бюджета в многогодишната финансова рамка (МФР) — (включително ОСП) — за биологичното разнообразие е изготвена въз основа на международно договорената методика, основана на „маркерите от Рио“, на ОИСР. При тази методика се прилагат следните три коефициента за биологичното разнообразие:

- 1) преобладаваща цел (100 %),
- 2) важна цел (40 %) и
- 3) липса на цел за биологично разнообразие (0 %)

В методиката на ОИСР не се определят точните коефициенти, които да се прилагат за всеки инструмент на ОСП, и поради това Комисията доразви прилагането на тази методика към ОСП за периода 2014—2020 г.

Комисията ще преразгледа своята методика за проследяване на бюджета за биологично разнообразие, за да я приведе в съответствие с новите законодателни промени, като вземе предвид и я подкрепи с научните доказателства, както и като я адаптира към следващата МФР за периода 2021—2027 г., както и към други съответни развития.

Тази методика за проследяване следва да бъде тясно приведена в съответствие с тази на ОИСР.

32. В помощното проучване за оценката на въздействието на ОСП върху местообитанията, биологичното разнообразие и ландшафта не бяха представени доказателства за разходите по ОСП, които системно имат отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие в земеделските земи.

Комисията също разработи чрез проучване през 2014 г. насоки за доказване на биологичното разнообразие⁵, за да гарантира, че основните фондове на ЕС няма да имат вредно въздействие върху биологичното разнообразие, включително Европейският фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР).

33. В случая на приоритет 4, ориентиран към екосистемните услуги, свързани със селското стопанство и горите, Комисията счете в своята настояща методика, че селскостопанските практики, които се подпомагат с оглед оказване на подкрепа на биологичното разнообразие, същевременно допринасят за подобряване на общата околна среда, включително води и почви, и обратно. Тази силна взаимосвързаност по отношение на въздействието върху околната среда на практиките, програмирани в рамките на всяка от трите целеви области, накара Комисията да приложи коефициент 100 % за приноса на всяка целева област от този приоритет, включително води и почви.

34. Комисията прилага одобреният метод от 40 % принос на екологизирането за биологичното разнообразие, който тя счита за разумен ориентир за приноса на мерките за екологизиране за опазването на биологичното разнообразие на ЕС. Според оценката на Комисията в нейната настояща методика за проследяване, плащанията за екологизиране допринасят за биологичното разнообразие с 12 % от директните плащания. Като се вземе под внимание големият обхват, който имат практиките за екологизиране, и фактът, че екологизирането е предотвратило влошаването на или е подобрило биологичното разнообразие (по-специално след 2018 г., когато пестицидите бяха забранени за екологично насочени площи (ЕНП)), тази цифра беше

⁵ https://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/financing_en.htm and <https://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/comm2006/pdf/cfbp%20-%20cap.pdf>

сметена за разумна при разработването на настоящата методика за проследяване на разходите, свързани с биологичното разнообразие в ОСП.

35. Като използва подхода „маркерите от Рио“ Комисията счете, че при него следва да се вземе междинният фактор (40 %), за да се изчисли приносът на кръстосаното спазване при разработването на нейната настояща методика за проследяване. Въз основа на тази оценка и с тегловен коефициент, кръстосаното спазване беше сметено като допринасящо за биологичното разнообразие с по-малко от 3 % от директните плащания. Като се вземат под внимание големият обхват, който имат практиките в рамките на кръстосаното спазване (90 % от общата земеделска площ), и фактът, че той включва основни, но важни практики за биологично разнообразие, тази цифра беше сметена за разумна.

37. Вж. отговора на Комисията по точка 31.

39. Директните плащания, отпуснати на земеделските стопани в рамките на схемата за основно плащане и схемата за единно плащане на площ, предоставят основно подпомагане на доходите въз основа на броя на хектарите обработвана земя. Това се допълва от поредица от други схеми за подпомагане, насочени към специфични цели или видове земеделски стопани, наред с които директно плащане за „екологизиране“ за селскостопанските практики, които са полезни за климата и околната среда.

40. В помощното проучване относно оценката на въздействието на ОСП върху биологичното разнообразие не бяха установени проучвания, доказващи каквото и да било отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие в земеделските земи на доброволното обвързано с производството подпомагане.

Доброволното обвързано с производството подпомагане няма за цел увеличаване на производството. Това е схема за ограничаване на производството, за която е уведомена Световната търговска организация (СТО), в рамките на синьото каре. Тя може само да се отпуска от държавите членки за някои сектори в затруднение. Няколко механизма са въведени, за да се осигури ограничаваният производството характер на схемата, по-специално стриктното съобразяване с финансовите пакети, установени за всяка мярка за подпомагане, и плащането, което се основава на определени (с историческото равнище на производството) площи и добиви или определен брой животни.

Доброволното обвързано с производството подпомагане предлага възможността за подпомагане на някои сектори/видове производство, по-специално за предотвратяване на ескалацията на трудностите, през които те преминават, и свързаните последици (изоставяне на производство, опустияване на селските райони...), напр. овцевъдно и козевъдно производство в райони (като планински райони), където то в противен случай би изчезнало, като следователно се предотвратява изоставянето на земя.

Правната рамка за доброволно обвързано подпомагане предлага достатъчна гъвкавост на държавите членки, така че те да могат да приспособят условията за допустимост съобразно техните специфични нужди и да вземат предвид например екологичните въпроси (напр. подпомагане, насочено към автохтонни породи и т.н.).

Общ отговор на Комисията по точки 41—50:

Кръстосаното спазване е връзка между плащанията на ОСП и спазването на законодателните правила на ЕС, по-специално за биологичното разнообразие. Когато земеделският стопанин не спазва тези правила, получените плащания по ОСП може да бъдат намалени пропорционално на тежестта на нарушението. Това намаление може да варира от 1 % до 100 %. На практика повечето нарушения са нецеленасочени и не са тежки и следователно прилаганите санкции за кръстосано спазване са в границите от 1 % до 5 %.

Редица правила са установени в директивите и регламентите на ЕС (Законоустановени изисквания за управление — ЗИУ). Кръстосаното спазване спомага за повишаване на осведомеността на земеделските стопани във връзка със спазването на разпоредбите на тези законодателни актове на ЕС.

Други правила са установени в ОСП (Стандарти за добро земеделско и екологично състояние — стандарти за ДЗЕС) и понастоящем се отнасят предимно до управлението на почвите и водите, но също така и до съхранението на особеностите на ландшафта. Държавите членки трябва да определят национални стандарти, адаптирани към местните условия и потребности.

Когато, в контекста на опита, държавите членки заключат, че ползите за биологичното разнообразие не са постигнати, те имат голяма свобода на действие, за да коригират правилата, които се прилагат за земеделските стопани съгласно ЗИУ и стандартите за ДЗЕС. Кръстосаното спазване също така не е единственият фактор за състоянието на биологичното разнообразие и ефектът от кръстосаното спазване не може да бъде специално измерен с резултатите или показателите за въздействието, които отразяват многофакторни тенденции. Ето защо Комисията разчита на показателите за крайните продукти, за да измери изпълнението на единичните инструменти като кръстосаното спазване.

Предложението за бъдеща ОСП укрепва правилата за кръстосано спазване, наред с другото, за биологичното разнообразие и пестицидите чрез въвеждане на нови ЗИУ и стандарти за ДЗЕС при подобрени предварителни условия. Стандартите за ДЗЕС и ЗИУ обаче са основни задължителни практики, които представляват базов сценарий за повече амбициозни практики, които се подпомагат със средства по ОСП. Правилата за кръстосано спазване не целят само амбиция за постигане на голямо биологично разнообразие, а само в съчетание с мерки за подпомагане и финансови стимули. В това отношение съветите в рамките на Системата за съвети в селското стопанство са важен елемент за подпомагане на земеделските стопани да прилагат практики, които са полезни за биологичното разнообразие, наред с другото.

Следователно Комисията счита, че кръстосаното спазване, свързано с други инструменти на ОСП, има положително въздействие върху биологичното разнообразие в земеделските земи.

Каре 1 — Унищожаване на живи плетове през XX век

Не може само ОСП да бъде отговорна за всички унищожавания на живи плетове, за които има много фактори, и по-специално интензификацията и комасацията на земя. Освен това, като същевременно е вярно, че някои механизми на ОСП са могли да доведат до засилване на тази тенденция в миналото, вече в продължение на няколко години в ОСП не съществува стимул, който да води до унищожаването на живи плетове.

Общ отговор на Комисията по точки 53—60:

екологизирането е схема за подпомагане в рамките на директни плащания, насочена към възнаграждението на земеделски стопани за обществените блага, предоставени чрез три мерки: опазването на постоянните пасища, включително екологично най-чувствителните, диверсификацията на културите и запазването на процент от обработваемата земя като екологично насочена площ (ЕНП). В оценката на Комисията за изпълнението на екологизирането, направена през 2016 г., беше заключено, че този инструмент има значителен потенциал, по-специално поради неговия голям обхват (77 % от общата земеделска площ), но този потенциал не е бил изцяло експлоатиран от държавите членки и земеделските стопани. Ето защо Комисията въведе редица подобрения след тази оценка, по-специално като забрани употребата на пестициди върху ЕНП от 2018 г.

Когато, в контекста на опита, държавите членки заключат, че ползите за биологичното разнообразие не са постигнати, те имат голяма свобода на действие, за да коригират правилата, които се прилагат за земеделските стопани в рамките на екологизирането.

Екологизирането също така не е единственият фактор за състоянието на биологичното разнообразие и ефектът от него не може да бъде специално измерен с резултатите или показателите за въздействието, които отразяват многофакторни тенденции. Ето защо Комисията разчита на показателите за крайните продукти, за да измери изпълнението на единичните инструменти като екологизирането.

Беше преценено, че връзката между инструментите на ОСП може да бъде усъвършенствана с оглед на постигането на целите, свързани с околната среда, и ето защо Комисията предложи за бъдещата ОСП всички инструменти да бъдат част от стратегически планове по ОСП, определени от държавите членки и одобрени от Комисията. Във връзка с това задълженията за екологизиране се обединяват в засилена форма със задълженията за предварителни условия и за цел, свързана с околната среда, се установява нова схема с директно плащане — екосхемите.

Следователно Комисията счита, че потенциалът на настоящото екологизиране с цел подобряване на биологичното разнообразие не е недостатъчно развит на равнището на ЕС, а по-скоро не е изцяло експлоатиран. Предложението за бъдеща ОСП има за цел разглеждането на този недостатък.

54. Пълният цитат в Работния документ на службите на Комисията за оценката (резюме) е: *„Всички мерки за екологизиране имат някакво значение за потребностите/проблемите в областта на околната среда и изменението на климата, но често са ограничени със специфични свързани правила, като диверсификацията на културите е от най-малко значение (дори за почвите)“.*

63. Въпреки че подпомагането за дейностите в областта на агроекологията и климата и биологичното земеделие, както и плащанията по „Натура 2000“ действително са основните мерки за развитие на селските райони, които допринасят за целите и подцелите в областта на биологичното разнообразие, потенциалът на други съответни мерки за развитие на селските райони не следва да се подценява. В този контекст следва да се подчертае ролята на инвестициите в непроизводствена дейност при установяването и/или възстановяването на особеностите на ландшафта, като живи плетове, каменни стени, влажни зони и т.н. Обучението и предоставянето на съвети в селското стопанство също така играят значителна роля при насърчаването на селскостопански практики и подходи, които са от значение за биологичното разнообразие.

65. Комисията не категоризира различните агроекологични ангажименти, изпълнявани в Съюза, на „светлозелени“ и „тъмнозелени“, което е опростен начин за описване на много големия брой практики, подпомагани в Съюза. Характеристиките на различните мерки, свързани с агроекологията и климата, са далеч по-комплексни (вж. също така отговора по точка 67).

66. Не само „тъмнозелените“ ангажименти имат истински потенциал за постигането на целите в областта на биологичното разнообразие. Като същевременно е ясно, че повече целенасочени/насочени ангажименти имат по-голям потенциал за справяне със специфичните териториални потребности, също така е ясно, че някои (по-малко строги) ангажименти играят значителна роля и при насърчаването на благоприятни за околната среда земеделски практики. Те също така имат образователна цел (напр. да се убедят земеделските стопани да кандидатстват за по-строги действия на следващ етап) и да се гарантира голям териториален обхват чрез устойчиви методи за управление на земите. Поради тези причини, едновременното съществуване на двата подхода на ангажиментите, от които и двата трябва да излязат извън обхвата на задължителните правни задължения и по този начин да предоставят допълнителни обществени блага, има своите важни ползи.

Новата „зелена архитектура“, както е предложено от Комисията за периода след 2020 г., позволява на държавите членки да запазят и разширят обхвата на този подход, като използват

различни инструменти, като например предварителни условия и екосхеми в допълнение към ангажиментите, свързани с агроекологията и климата.

67. Поради тяхното естество, за ограничени области са предложени целенасочени ангажименти, които изискват по-амбициозни промени в сравнение с обичайните земеделски практики, с цел справяне с екологичните въпроси, специфични за тези области. Това е причината за по-нисък процент на участие в този вид ангажименти, които, в резултат на това, събират по-малко стопанства и по-малко площ. От друга страна, някои ангажименти могат да бъдат по-малко строги (дори ако са уместни и полезни за околната среда) и често именно от тях земеделските стопани започват тяхното изпълнение на подходите, свързани с агроекологията и климата. Тези причини оказват въздействие върху коефициентите на участие без обаче да поставят под въпрос екологичната добавена стойност на такива ангажименти.

Както вече беше посочено в точка 65, Комисията не категоризира различните агроекологични ангажименти, поети в Съюза, на „светлозелени“ и „тъмнозелени“. Следователно Комисията няма статистика, свързана с тази класификация.

Първо тире. Разработването на ангажиментите, свързани с агроекологията и климата, тяхното финансово разпределяне и насочване към специфични области трябва да се разглеждат в по-голям контекст, свързан с допринасянето за съответните цели, както и със справянето с установените потребности в областта на околната среда. Държавите членки се ползват от известна гъвкавост при тяхното програмиране, за да постигнат целите.

В програмния период 2014—2020 г., държавите членки могат също така да решат да компенсират всички или част от загубите на доходи и разходите, направени в резултат на ангажиментите, свързани с агроекологията и климата. При все това, частичната компенсация и географският обхват на екологичните ангажименти (включително степента на усвояване) трябва да се разглеждат и решават в контекста на тяхното евентуално въздействие върху постигането на целите, за които допринасят тези ангажименти.

Второ тире. Принципът на изчисляване на плащанията въз основа на загубите на доходи и допълнителните разходи предвижда значителна гъвкавост като същевременно се гарантира неговото спазване.

Първо, в случай на ангажименти, насочени към запазване на благоприятните за околната среда земеделски практики, които са с доказан риск от изчезване, алтернативните разходи могат да бъдат взети предвид и загубите на доходи могат да бъдат изчислени на фона на по-малко благоприятните за околната среда практики, за които съществува риск да навлязат.

Второ, изчисляването на загубите на доходи и направените разходи също така следва да отразява целите, за които се очаква да допринесат ангажиментите. За да се гарантира успешен принос, поемането на ангажиментите трябва да бъде подходящо, и за да се гарантира такова поемане, равнището на подпомагане трябва да компенсира разходите и загубите на доходи на всеки земеделски стопанин и земеделски земи, които са необходими за постигането на целите.

Накрая, държавите членки могат да добавят разходи по трансакции на стойност до 20 % от премията, платена за ангажиментите, свързани с агроекологията и климата, ако такива разходи са необходими за изпълнението на ангажиментите.

68. Комисията счита, че през последните десетилетия, един показател показва, че има стабилност в ЕС с известна тенденция към екстензификация⁶.

---

⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/cap-indicators-doc-c33_2018_en.pdf

Разработването на ангажиментите, свързани с агроекологията и климата, зависи от изборите на държавите членки, които се ръководят от анализа на техните екологични ситуации, установяване на потребностите и приоритетите, по които трябва да се работи. Акцентът върху конкретен вид земеделие, като пасища или трайни насаждения, при разработването на ангажиментите, свързани с агроекологията и климата, може да бъде резултат от такъв анализ.

Подпомагането в рамките на мярката, свързана с агроекологията и климата, е един инструмент на развитието на селските райони и цялостната архитектура на ОСП. Анализът на отговорите на държавите членки на техните установени потребности в областта на околната среда следва да се извърши чрез използване на цялостен и синергичен подход. Например, на потребностите в областта на околната среда, специфични за един вид земеделие, може да се отговори с един инструмент, напр. кръстосано спазване, докато на други проблеми и потребности, типични за друг вид земеделие, може да бъде отговорено в рамките на друг инструмент, напр. мярка, свързана с агроекологията и климата.

69. Броят на заявленията за ангажименти, свързани с агроекологията и климата, отчетени за вид земеделска площ (обработваема земя, пасища, трайни насаждения), не следва да се използва като основен критерий за онагледяване на цялостния принос на мярката, свързана с агроекологията и климата, за целите и потребностите, установени в програмата за развитие на селските райони. Като се има предвид междусекторното въздействие на земеделието върху околната среда, по-уместно е да се разглежда цялостно резултатът от цялата мярка (и програма) при справянето с проблемите на околната среда, установени в програмата.

70. Комисията насърчаваше подхода, основан на резултатите, при изпълнението на мярката, свързана с агроекологията и климата. Предложението на Комисията за ОСП за периода след 2020 г. се отнася до подходите, основани на резултатите, и в него държавите членки се насърчават да подпомагат тези подходи заедно с други иновативни подходи за постигането на значително подобряване на околната среда.

Докато подходът, основан на резултатите, изглежда по-строг на етапа на разработване, неговият мониторинг и администриране могат да се разглеждат като по-малко обременителни от подхода, основан на действията (напр. не е необходимо да се проверява спазването на предварително установените изисквания, а наличието на добър подбор на показателите за оценка на резултатите спомага за опростяване на процеса на мониторинг).

Подходите, основани на резултатите обаче, не следва да се разглеждат като единственият метод за изпълнение на ангажиментите, свързани с агроекологията и климата, и за постигане на целите, свързани с околната среда. Освен това, трябва да се вземе предвид, че тези подходи не са непременно приложими относно всички видове земя и може да се нуждаят от специфични природни условия, за да бъдат ефективни (напр. появата на определен референтен брой растителни видове).

71. ОРМО включва два показателя за въздействието, за да се оцени въздействието на ОСП върху биологичното разнообразие: I.08 Индекс на птиците, живеещи върху земеделски земи, и I.09 Земеделие с висока природна стойност.

В предложението за ОСП за периода след 2020 г., която ще бъде силно резултатно ориентирана, няколко показателя за резултатите ще бъдат предназначени за извършването на мониторинг на намеси, свързани с опазването на биологичното разнообразие, на годишна основа. Тези показатели ще се съпоставят с предварително установените годишни етапни цели, като се позволява навременното установяване на отклонения от планираното очаквано изпълнение.

Това се отнася по-специално до:

- опазване на горските екосистеми (дял на горската земя, обхваната от задължения в областта на управлението в подкрепа на опазването на ландшафта, биологичното разнообразие и екосистемните услуги, R.26)
- опазване на местообитанията и видовете (дял на земеделската земя, обхваната от задължения в областта на управлението в подкрепа на опазването или възстановяването на биологичното разнообразие, R.27)
- подпомагане по „Натура 2000“ (площ в защитените зони по „Натура 2000“, обхванати от задължения за опазване, поддръжка и възстановяване, R.28)
- опазване на особеностите на ландшафта (дял на земеделската земя, обхваната от задължения в областта на управлението на особеностите на ландшафта, включително живи плетове, R.29).

Освен това също така ще има показатели за въздействието, свързани с биологичното разнообразие:

- Повишаване на популациите от птици, живеещи върху земеделски земи (индекс на птиците, живеещи върху земеделски земи)
- засилено опазване на биологичното разнообразие (процент на видовете и местообитанията от интерес на Общността, свързани със селското стопанство, при които се наблюдават тенденции на запазване или нарастване)
- Засилено предоставяне на екосистемни услуги: дял на използваната земеделска площ (ИЗП), обхваната от особеностите на ландшафта

72. Показателите за резултатите по отделните програми за насочена площ 4А „биологично разнообразие“ бяха определени от пет държави членки (Дания, Испания, Франция, Гърция и Италия, в общо 19 програми за развитие на селските райони), основно за да се обхванат мерките, които не са обхванати от съществуващите показатели, като инвестиции в непроизводствени дейности и плащания по „Натура 2000“ за гори, предотвратяване на горски пожари и възстановяване на гори след пожари.

Като се има предвид, че в ОРМО има два общи показателя за резултатите, свързани с биологичното разнообразие (относно дела на земеделските земи и горските площи, за които са поети ангажименти за опазване на биологичното разнообразие), логично е само няколко държави членки да са разработили конкретни такива. Следва да се има предвид, че наборът от показатели, предоставени от Комисията за текущия период, е разработен така, че да се постигне правилният баланс и да не се превишава административната тежест на твърде сложните системи от показатели

За ОСП след 2020 г. системата е допълнително засилена (вж. също отговора на Комисията по точка 71).

ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ

74. Комисията следва да оцени дали са създадени условията за подкрепа на целите за биологично разнообразие (т.е. да се увеличат максимално земеделските райони — като пасища, обработваеми земи и трайни насаждения, които са обхванати от мерки, свързани с биологичното разнообразие в рамките на ОСП, за да се гарантира опазването на биологичното разнообразие), но не може да гарантира резултати, тъй като природозащитният статус ще зависи от мерките за управление, прилагани на всяка защитена зона по „Натура 2000“ за всяко местообитание и всеки вид. Много фактори засягат природозащитния статус на местообитанията и видовете (цел 1) и следва да се избягва да се приписва на ОСП липсата на значителен напредък по отношение на природозащитния статус (каквато липса е докладвана за всички местообитания и видове, както в рамките на селското стопанство, така и извън него).

75. Целта за селското стопанство сама по себе си не е количествено определена, но има количествено измерим компонент, тъй като се отнася до измеримото подобрене на природозащитния статус на видове и местообитания, свързано с цел 1, и възстановяване на 15 % от нарушените екосистеми, свързано с цел 2. Вж. също отговора на Комисията по точка 23.

76. Методиката на Комисията за проследяване на бюджета на ОСП за биологичното разнообразие надгражда международно договорената методика, основана на „маркерите от Рио“, на ОИСР. При тази методика се прилагат три коефициента, но не се определя кои да се прилагат спрямо различните компоненти на бюджета на ОСП. Поради това Комисията трябваше да разработи методиката за ОСП за периода 2014—2020 г. въз основа на техния прогнозен принос за биологичното разнообразие.

Препоръка 1 — Подобряване на координацията и структурата на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за периода след 2020 г. и по-точно проследяване на разходите

а) Комисията приема тази препоръка. Стратегията за биологичното разнообразие до 2030 г. и стратегията „От фермата до трапезата“, приети от Комисията през май 2020 г., включват редица цели и подцели за селското стопанство.

Държавите членки се включиха в предварителните обсъждания за подготовката на новата стратегия за биологичното разнообразие чрез специалната експертна група „Координационна група за биологичното разнообразие и природа“ и предоставиха политически насоки чрез заключенията на Съвета през декември 2019 г., а през януари 2020 г. някои поддържащи органи в държавите членки предоставиха допълнителна обратна информация относно пътната карта за „Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г.“ Националните органи ще бъдат изцяло включени в изпълнението на новата стратегия за биологичното разнообразие, по-специално в разработването на националните мерки за изпълнение на нейните цели, включително възможната подкрепа по ОСП.

б) Комисията приема тази препоръка.

Тези въпроси са разгледани в Стратегията за биологично разнообразие до 2030 г. Примери за такива полезни взаимодействия между мерките за селското стопанство и мерките за биологично разнообразие вече съществуват на национално равнище, но много зависи от избора на държавите членки за начина на изразходване на средствата по ОСП, по-специално при новия модел за осъществяване на бъдещата ОСП.

Държавите членки ще обсъдят предложенията на Комисията в новата стратегия за биологичното разнообразие и ще приемат заключения на Съвета относно тях. Те ще имат възможността също и да ги обсъдят подробно и да създадат допълнителни полезни взаимодействия с национални инициативи в контекста на специалната експертна група „Координационна група за биологичното разнообразие и природа“.

в) Комисията приема тази препоръка.

Комисията ще започне преразглеждането на своята методика за проследяване на бюджета за биологично разнообразие в МФР, включително като вземе предвид промените в ОСП, които ще бъдат договорени от законодателите. В този контекст Комисията не може да се ангажира с резултатите от това преразглеждане. Комисията е съгласна, че преразглеждането ще има за цел по-тясното привеждане в съответствие на методиката на Комисията с новите законодателни промени, като се вземат предвид научните доказателства и методологията бъде подкрепена с тях. Тази методика за проследяване следва да бъде приведена в близко съответствие с методиката на ОИСР.

Общ отговор на Комисията по точки 77 и 78:

Кръстосаното спазване предоставя инструмент за обвързване на плащанията по ОСП със законодателните правила на ЕС, и по-специално за биологичното разнообразие. Тези правила служат като основа за по-амбициозни стимулиращи мерки, а системите за съвети помагат на земеделските производители да прилагат тези правила.

С изключение на техните елементи на екологизиране директните плащания не целят сами по себе си подобряване на биологичното разнообразие, но широкото им усвояване от земеделските производители дава възможност за повишаване на осведомеността относно правилата за околната среда благодарение на кръстосаното спазване. При директните плащания екологизирането има значителен потенциал за подобряване на ситуацията с биологичното разнообразие поради широкия му обхват, но бяха необходими подобрения и те бяха внесени, считано от 2018 г. Освен това няма доказателства, че настоящите доброволно обвързани с производството плащания имат отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие.

В предложението на Комисията за бъдеща ОСП се прави преглед на силните и слабите страни на инструментите на ОСП и се съдържа последователна и засилена рамка на инструментите на ОСП, включително подобрени предварителни условия, консултантски услуги и екосхеми в рамките на мерките по стълб I и стълб II. Държавите членки ще имат голяма гъвкавост да мобилизират тези инструменти за биологично разнообразие по последователен начин и да го посочат в стратегическите планове по ОСП, които ще бъдат одобрени от Комисията.

Препоръка 2 — Увеличаване на приноса на директните плащания за биологичното разнообразие в земеделските земи

Комисията приема тази препоръка.

Комисията ще гарантира, че наборът от всички инструменти на ОСП, действащи заедно в синергия и съгласуваност, включително предварителните условия, екосхемите, интервенциите по стълб II, интервенциите на пазара, както и междусекторните инструменти като консултантските услуги, ще бъдат по-амбициозни, отколкото през настоящия период.

79. В рамките на развитието на селските райони има няколко мерки с важен потенциал за постигане на целите за биологичното разнообразие. Те включват, наред с другото, мерките за агроекология и климат, биологичното земеделие и плащанията по „Натура 2000“, но също и подпомагането за инвестиции в непроизводствена дейност, например за установяването и/или възстановяването на особеностите на ландшафта, като живи плетове, каменни стени и влажни зони. Обучението и предоставянето на съвети в областта на селското стопанство също така играят значителна роля при насърчаването на селскостопански практики и подходи, които са от значение за биологичното разнообразие (вж. също отговорите по точки 62—64).

80. Според Комисията съвместното съществуване на различни типологии на мерки за агроекология и климат, като същевременно всички предоставят допълнителни обществени блага в областта на околната среда, има своите важни ползи. Новата „зелена архитектура“, предложена от Комисията за ОСП за периода след 2020 г., позволява на държавите членки да разширят обхвата на този подход.

Разработването на ангажиментите, свързани с агроекологията и климата, зависи от изборите на държавите членки, които се основават на техните екологични ситуации и конкретни потребности. Акцентът върху определен тип земеползване, като например пасища, обработваема земя или трайни насаждения, е резултат от тези потребности. Освен това мярката за агроекология и климат е само един от няколкото инструменти на ОСП, използвани за отговаряне на потребностите в областта на околната среда.

В контекста на тази мярка Комисията насърчава подхода, основан на резултатите, а в предложението ѝ за ОСП за периода след 2020 г. държавите членки изрично се насърчават да

подкрепят този подход заедно с други иновативни подходи за подобряване на качеството на околната среда.

Комисията обаче не е съгласна, че основаните на действия схеми са по-малко ефективни. Именно разработването и уместността на ангажиментите определят тяхната ефективност при сравняването с установените потребности в областта на околната среда.

Подходите, основани на резултатите, не следва да се разглеждат като единственият метод за постигане на целите, свързани с околната среда (виж отговорите на точки 65—70).

Препоръка 3 — Увеличаване на приноса на развитието на селските райони за биологичното разнообразие в земеделските земи

а) Комисията приема тази препоръка.

В предложението на Комисията за ОСП за периода след 2020 г. (в член 85, параграф 3) вече се предвижда по-висок процент на съфинансиране (максимум 80 %) в случай на ангажиментите за управление, посочени в член 65 (включително за агроекология и климат), подкрепа за плащания по „Натура 2000“ (член 67) и инвестиции в непроизводствени дейности (член 68), които в повечето случаи са насочени към подкрепа на целите, свързани с околната среда.

б) Комисията приема тази препоръка.

Въпреки че Комисията е съгласна, че с бъдещите планове на ОСП трябва да се постигнат по-ефективно различните цели и подцели, свързани с околната среда и климата, включително тези, свързани с биологичното разнообразие, новият предложен модел на изпълнение предоставя на държавите членки по-голяма гъвкавост относно методите за изпълнение на политиката и постигане на целите на новата ОСП. Следователно е важно да се подчертае, че наборът от всички инструменти на ОСП, действащи заедно в синергия и последователност, ще трябва да бъде по-амбициозен, отколкото в настоящия период.

Освен това от държавите членки се очаква да изграждат своите планове за ОСП върху своите конкретни потребности, което ще окаже пряко въздействие върху направения от държавите членки избор във връзка с подбора на интервенции на ОСП и тяхната структура. Тези фактори ще окажат въздействие върху подходите, предложени от държавите членки за осъществяване на подкрепа за интервенции в областта на агроекологията и климата, като например плащанията, основани на действията и/или на резултатите, насочеността върху най-подходящите видове земеделие и земеползване, както и баланса между различни видове интервенции.

Комисията ще гарантира, че схемите, тяхното разработване и методите за тяхното изпълнение служат на общата цел да гарантират засилената амбиция по отношение на околната среда на бъдещите планове за ОСП, включително по отношение на целите за биологичното разнообразие.

81. С посочения показател за крайни продукти не се измерва степента на биологичното разнообразие на земеделските земи, а броят на хектарите на застрашените растения, както и броя на единиците животни от застрашените породи, подкрепени с ОСП. Има допълнителни показатели за крайни продукти, свързани с биологичното разнообразие, обикновено в екологично насочените площи, подкрепяни по „Натура 2000“.

В ОРМО има надеждни показатели, свързани с биологичното разнообразие: с двата показателя за резултатите относно дела на земеделските земи и горските площи, за които са поети ангажименти за опазване на биологичното разнообразие се измерва напредъкът на държавите членки към постигането на целите им за подпомагане на развитието на селските райони с оглед запазване на биологичното разнообразие. Освен това има три показателя за резултатите, свързани с директните плащания: разнообразието от култури (R.11), делът на ЕНП от

обработваемата земя (R.13) и делът на площите в рамките на практиките за екологизиране (R.14).

Измерването на биологичното разнообразие и по този начин подбора на подходящи показатели за въздействието не е лесна задача. За бъдещата ОСП, изводите от сегашната ОРМО накарата ЕК да премахне показателя за висока природна стойност. Въпреки недостатъците на индекса на птиците, живеещи върху земеделски земи, той беше запазен, тъй като е добър указател за състоянието на биологичното разнообразие и е показател за ЦУР. Накрая бяха добавени два нови показателя за въздействието върху особеностите на ландшафта и статуса на видовете и местообитанията.

Освен това в бъдещата ОСП се предлага отделно отчитане на разходите по отношение на биологичното разнообразие (докато понастоящем държавите членки отчитат разходи по приоритет 4 — устойчиво управление на природните ресурси и биологичното разнообразие заедно).

82. Публикуваният понастоящем документ е проучване, възложено от Комисията в подкрепа на официална оценка. Очаква се цялостната оценка на Комисията да излезе през първото тримесечие на 2021 г. като част от по-широкообхватен работен документ на службите на Комисията за оценка на въздействието на ОСП върху природните ресурси.

Комисията подчертава, че в помощното проучване за оценката, извършено от изпълнителя, също така беше заключено, че държавите членки биха могли да използват по-широк набор от инструменти и мерки на ОСП в подкрепа на съвместното съществуване на селското стопанство и биологичното разнообразие.

Препоръка 4 — Доказване на въздействието на мерките на ОСП върху биологичното разнообразие в земеделските земи

Комисията приема тази препоръка.

За определяне на базовия сценарий за ОСП за периода след 2020 г. ще бъдат използвани показателите, включени в настоящото законодателно предложение (С.35 - I.18 Индекс на птиците, живеещи върху земеделски земи, С.36 - I.19 Процент на видовете и местообитанията от интерес на Общността, свързани със селското стопанство, при които се наблюдават тенденции на запазване или нарастване, С.21 - I.20 Земеделска земя, обхваната от особеностите на ландшафта). Последните два са нови и в момента се разработват. Ефективната основа за всеки показател ще зависи от датите, когато ще бъдат достъпни конкретните данни, необходими за всеки показател.

Различните служби на Комисията и други органи продължават да извършват различни дейности по мониторинга и показателите във връзка с биологичното разнообразие. Очаква се също така финансираните от ЕС изследвания да допринесат за разработването на стабилни показатели, като подкрепят инициативите за мониторинг на биологичното разнообразие.